

Genealogie

langs Peel en Maas

ontdek jouw verhaal

Afdeling Land van Cuijk en Ravenstein
ngv-landvancuijkenravenstein.nl

Jaargang 34, december 2025 (96)

Land van Cuijk en Ravenstein

Opgericht 11 december 1978
actieve afdeling van de
Nederlandse Genealogische Vereniging
op de grens van Oost-Brabant en Noord-Limburg

AFDELINGSBESTUUR

Voorzitter

Maurice Roefs voorzitter-lvc@ngv.nl
aanvraag gebruik Kadaster Archiefviewer
tevens redactie/Facebook redactie-lvc@ngv.nl

Secretaris

Willy Lourenssen secretaris-lvc@ngv.nl
tevens vrijwilligersbeleid en afdelingsafgevaardigde

Penningmeester

Geert Barten penningmeester-lvc@ngv.nl

PR en communicatie

Anny Pennings-Cornelissen publicrelations-lvc@ngv.nl

Ledenadministratie

Maria Smits-Rutten ledenadministratie-lvc@ngv.nl

COÖRDINATOREN

Bibliotheek

Jos van Berkel bibliotheek-lvc@ngv.nl

Stamboomcafés

Grave Maria Smits-Rutten
Gennep Mientje Jansen-Veekens
Uden Willy Lourenssen

Genealogie langs Peel en Maas, jaargang 34 (december 2025)

Inhoudsopgave

- 3 - [Voorwoord](#)
- 5 - [Van de \(web\)redactie](#)
- 6 - [Onze bijeenkomsten](#)
- 12 - [Overige bijeenkomsten](#)
[Bloed- en aanverwantschap](#)
- 13 - [Maandelijks regionaal stamboomcafé in Uden](#)
- 14 - [NGV-Academie - cursusaanbod vanuit de afdeling](#)
- 15 - [Word ook vrijwilliger!](#)
- 16 - [Notulen najaarsledenvergadering 15 november 2025](#)
- 18 - [Kwartierstaat Gradina Wilhelmina \(Diny\) Broeren](#)
- 19 - [Nieuwe leden stellen zich voor](#)
- 20 - [Amerika, America \(XXXV - Bernard Vandersteen\)](#)
- 24 - [Een vergeten slaapgewoonte](#)
- 26 - [Mia Wintjens-Kerkhoff overleden](#)
- 27 - [1.500 Brabantse monumenten door de lens van Amal Ahmed](#)
- 29 - [Geschiedenis van de \(Nederlandse\) belastingen in vogelvlucht](#)
- 32 - [Familiefoto Pennings-Janssen \(1924\)](#)
- 33 - [Het Centraal Archief Bijzondere Rechtspleging](#)
- 34 - [Stel je vraag via Whatsapp](#)
[Geef een jaarlidmaatschap als cadeau](#)

<https://www.ngv-landvancuijkenravenstein.nl>

<https://www.facebook.com/NGV.LvC>

Voorwoord

Anny Pennings-Cornelissen (bestuurslid)

Mag ik me even voorstellen...

Mijn naam is Anny Pennings-Cornelissen en ik woon in Mill. Ik ben sinds april 2025 bestuurslid van de afdeling én vrijwilliger bij het stamboomcafé in Grave.

Mijn interesse voor genealogie werd gewekt door mijn vader die vertelde dat we Franse voorouders zouden hebben. Een collega deed begin jaren '70 van de vorige eeuw ook aan stamboomonderzoek, legde me uit hoe te werk te gaan. Ik kreeg wat voorgedrukte formulieren en ging aan de slag.

Oude trouwboekjes gaven informatie. Ik ben lid van de NGV geworden. In de jaren '70 ben ik één keer naar het archief in Den Bosch geweest. Was er toen dichtbij maar een beginnerscursus geweest!

Begin jaren '80 ging ik naar de ledenbijeenkomst in Mill met de kaartenbakken van Wim Jaegers. Wat een schatkamer!

In die periode kreeg ik voor mijn hobby, wegens prettige persoonlijke omstandigheden, voorlopig geen tijd.

Na de millenniumwisseling kwamen de stamboomkriebels weer boven drijven. Het digitale tijdperk bracht een hele openbaring aan informatie!

Ik kwam altijd graag naar de bijeenkomsten voor de kaarten-

bakken van Wim Jaegers, lange tijd dé bron en misschien wel enige bron van vroege informatie voor heel mensen in het werkgebied van onze afdeling.

Ledenvergaderingen en lezingen bezoek ik zo veel mogelijk.

Tijdens de stamboomcafés helpen we bezoekers. Alleen achter je laptop kun je ver komen; via persoonlijke contacten haal je er veel meer uit.

Een ander voorbeeld van elkaar helpen zijn de stamboomkwartetten waarmee we sinds kort als afdeling mee zijn gestart. Na de aftrap op 31 oktober zijn er twee groepen van vier personen die nu zelf elkaar regelmatig opzoeken en met elkaar spreken over stamboomonderzoek en elkaar daarbij telkens ook proberen verder te helpen. Mogelijk komt er in 2026 weer gelegenheid om kwartetten te vormen.

Ook de dit jaar aangeboden cursussen voor beginners waren snel volgeboekt. In Cuijk zijn er zelfs al twee geweest. In Noord-Limburg, dat ook binnen onze regio valt, te weten in Venray en in Reuver, was er meer vraag dan beschikbare plekken.

En ook de cursus in Gennep is onlangs afgerond. Al met al hebben daarmee in 2025 meer dan 50 mensen de cursus gevolgd en hopelijk enthousiast gemaakt voor het doen van onderzoek.

Voor onze PR heb ik, soms samen met Maria Smits, de cursisten

en de cursusleiders bij de start van de cursus bezocht en hen namens de afdeling succes en plezier gewenst. Dat ging gepaard met het aanbieden van een “goodiebag” voor alle deelnemers; de cursusleiders werden bij de laatste cursusdag bedacht met een presentje als dank voor hun inzet.

Dat er in 2026 nog meer cursussen gegeven worden en we als afdeling ook het stamboomcafé in Uden gaan organiseren laat zien dat genealogie echt leeft in onze regio en hoe aantrekkelijk het eigen is om (ook) vrijwilliger te worden.

Het vrijwilliger (en/of bestuurslid) zijn, geeft meer feeling met de club en de leden. Voor mij betekent lid van NGV zijn niet alleen maar het doen van onderzoek, het is ook een manier om mijn familiegeschiedenis te begrijpen, waarom is iets verlopen zoals het is verlopen, en waar mijn wortels liggen.

Bijeenkomsten, in welke vorm dan ook, ervaar ik altijd als leerzaam, verrijkend en er hangt een gemoedelijke sfeer. We hebben tenslotte allemaal dezelfde passie die ons verbindt: genealogie.

Anny Pennings-Cornelissen, bestuurslid

Mill, december 2025

Van de (web)redactie

Maurice Roefs

En weer loopt een jaar ten einde. Ik hoop dat 2025 je veel goeds heeft gebracht, zowel persoonlijk als bij het doen van stamboomonderzoek. Wat 2026 voor ons in petto heeft, dat is uiteraard nog afwachten.

Dit jaar hebben we als afdeling onze veerkracht laten zien. Na een lastige periode is er weer volop reuring. Ook de redactie draagt hier graag aan bij, via het afdelingsblad zoals dat nu voor u ligt én via de afdelingswebsite.

Afdelingsblad en afdelingswebsite groeien steeds meer naar elkaar toe en vullen elkaar aan. Het afdelingsblad heeft een meer traditionele opzet, terwijl de website fungeert als digitaal knooppunt voor actuele en snelle informatie, zoals nieuws en een actuele agenda.

Het uiteindelijke doel is het vergroten van de betrokkenheid van leden, want binnen de NGV doen we het samen.

Ook in 2026 kan er weer veel gezamenlijk worden ondernomen. Bekijk daarvoor vooral deze editie van het afdelingsblad vanaf pagina 6 ('Onze bijeenkomsten').

Meer informatie op website

Alle activiteiten worden ook op de website vermeld. Soms is dat dubbele informatie, maar vaak staat er online aanvullende informatie die vanwege ruimtegebrek niet in het afdelingsblad past.

Klik dus gerust op de link bij een activiteit die je interesse heeft.

Aan de website wordt voortdurend gewerkt om deze zo gebruiksvriendelijk mogelijk te maken en om steeds meer (genealogische) inhoud te plaatsen.

Online aanmelden

Bij iedere activiteit staat online een aanmeldlink. Soms is het aantal deelnemers beperkt en geldt de aanmelding als reservering. Bovendien helpt het de organisatie om te weten hoeveel bezoekers verwacht mogen worden. Online aanmelden scheelt het bestuur veel tijd en verkleint de kans dat aanmeldingen worden gemist.

Kopij? Graag!

Het NGV-motto 'Ontdek je verhaal' prikkelt om in het verleden te graven. Minstens zo belangrijk is het delen van dat verhaal. Iedereen komt in zijn of haar onderzoek wel iets tegen dat het delen waard is. Mail uw bijdrage naar redactie-lvc@ngv.nl.

Tot slot – een kleine statistiek en eindejaarsgroet

Na jaren van daling laat 2025 een positieve trend zien. Het ledental groeide van 113 naar 120 leden. Met 15 nieuwe leden (welkom!) en 8 afmeldingen (tot ziens!) is de afdeling met 7 leden gegroeid. Hopelijk zet deze lijn zich in 2026 voort.

Ik wens u allen fijne feestdagen, een goede jaarwisseling en alle goeds voor 2026!

Onze bijeenkomsten

Wil je deelnemen aan een activiteit? Meld je dan aan!

Vanuit organisatorisch oogpunt is het fijn te weten hoeveel personen er bij een afdelingsactiviteit verwacht mogen worden.

Iedereen die van plan is om aan een activiteit deel te nemen wordt dan ook gevraagd dit van tevoren te melden. Bij iedere activiteit is een link opgenomen waarmee je online je aanwezigheid kenbaar kunt maken.

Alvast bedankt voor je medewerking!

Zaterdag 21 februari 2026

Werkbijeenkomst genealogische computerprogramma's

> mfa De Valuwe

De Valuwe 1, 5431 AV Cuijk

0485-210013

> 11:30 - 15:00 uur (inloop vanaf 11:00 uur)

Ben je bezig met stamboomonderzoek of wil je daarmee beginnen, en ben je benieuwd welke computerprogramma's je daarbij kunnen helpen? Kom dan op zaterdag 21 februari 2026 naar onze werkbijeenkomst over genealogiesoftware!

Tijdens deze bijeenkomst maak je kennis met drie veel gebruikte programma's. Elk programma wordt kort toegelicht door **Wiel Ackermans** (**GensDataPro**), **Geert Barten** (**Pro-Gen**) en **Jo van Soest** (**Aldfaer**), zodat je als deelnemer een goed beeld krijgt van de mogelijkheden en verschillen. Deze

De volledige agenda vind je [hier](#) online

introdactie is vooral interessant voor wie nog geen programma gebruikt of twijfelt over welk programma het beste past.

Na de gezamenlijke toelichting gaan de deelnemers in drie groepen uiteen, waarbij iedere groep zich verdiept in één van de drie programma's. Zo kun je gericht aan de slag, vragen stellen en ervaringen uitwisselen met andere gebruikers.

Opzet werkbijeenkomst

Inloop vanaf 11:00 uur

Introductie computerprogramma's 11:30 - 12:30 uur

Pauze/lunch 12:30 - 13:00 uur

Vanaf 13:00 uur tot (circa) 15:00 uur uiteen in drie groepen voor het meer in detail bespreken/behandelen van de computerprogramma's.

Kosten

Deelname aan de werkbijeenkomst is gratis voor NGV-leden, niet-leden betalen € 25,00.

Meer informatie? Of aanmelden?

Wil je meer weten over deze werkbijeenkomst? Of wil je je aanmelden? Ga dan naar de [activiteitenpagina](#) op de afdelingswebsite.

Daar wordt ook al een tipje van de sluier opgelicht over de verschillende programma's met doorverwijzing naar de specifieke websites voor nog meer informatie.

Onze bijeenkomsten (vervolg)

De volledige agenda vind je [hier](#) online

Maximum aantal deelnemers en voorrangsregeling

Bij meer dan 30 deelnemers wordt een wachtlijst gehanteerd. Volgorde van inschrijving is bepalend voor de plaats op de deelnemerslijst. NGV-leden krijgen voorrang bij de inschrijving.

Optie: lunch tegen betaling

Tijdens de aanmelding word je gevraagd om aan te geven of je gebruik wilt maken van een lunch. De kosten hiervan bedragen € 10,00. Deze prijs geldt zowel voor NGV-leden als niet-leden.

Vrijdag 13 maart 2026

Werkbijeenkomst lezen van Kerklatin in parochieregisters

> mfa de Valuwe

De Valuwe 1, 5431 AV Cuijk

0485-210013

> aanvang 14:00 uur (zaal open 13:30 uur) - einde 16:00 uur

Als je op zoek bent naar je katholieke voorouders van vóór 1811, dan kom je terecht in de doop-, trouw- en begraafboeken van de kerk. Die werden toen niet door de gemeente, maar door de parochie bijgehouden. Meestal zijn deze boeken in het Latijn geschreven.

Hoewel er vaak vaste zinnen in staan, zijn er ook genoeg uitzonderingen en valkuilen. De werkbijeenkomst staat onder leiding van [Anton Neggers](#), [Theo van Rooijen](#) en [Peter](#)

[Roosenboom](#), allen actief binnen de NGV-afdeling Kempen en Peelland.

Wat komt er onder andere aan bod?

- Waarom en hoe de kerk deze boeken bijhield
- Een paar simpele Latijnse grammaticaregels
- Veelvoorkomende zinnen in de registers
- Uitzonderingen en lastige gevallen
- Samen oefenen met vertalen
- Handige websites en online hulpmiddelen
- Vertalen met hulp van AI

Kosten

Deelname aan de werkbijeenkomst is gratis voor NGV-leden, niet-leden betalen € 25,00.

Meer informatie? Of aanmelden?

Wil je meer weten over deze werkbijeenkomst of over de verschillende programma's die aan bod komen? Of wil je je aanmelden? Ga dan naar de [activiteitenpagina](#) op de afdelingswebsite.

Maximum aantal deelnemers en voorrangsregeling

Bij meer dan 20 deelnemers wordt een wachtlijst gehanteerd. Volgorde van inschrijving is bepalend voor de plaats op de deelnemerslijst. NGV-leden krijgen voorrang bij de inschrijving.

Onze bijeenkomsten (vervolg)

Vrijdag 20 maart 2026

Stamboomkwartetten: *Mag ik van jou?*

> **Wijkcentrum Brukske**

Kiosk 5, 5802 KP Venray

0487-854845

> **14:00 - 16:00 uur** (inloop vanaf 13:30 uur)

Stamboomonderzoek is leuk, alhoewel soms tijdrovend. We doen dat vaak thuis achter de computer/laptop of we gaan in ons eentje naar een archief.

Maar wat jij doet doen andere leden van de NGV ook, speuren naar voorouders. Leden die misschien wel dezelfde families onderzoeken. De afdeling is in oktober 2025 met een nieuw initiatief gestart: stamboomkwartetten. Een laagdrempelige manier om samen onderzoek te doen, maar ook om andere genealogische vraagstukken met elkaar te bespreken.

Of je nou lang of kort bezig bent, soms loop je ergens tegen aan en zou je dat graag aan anderen willen voorleggen. Perfect wordt het misschien nooit, maar de constante wens om daar naar toe te werken, herkent vrijwel iedereen.

Op verzoek wordt het initiatief nu ook in Venray aangeboden. Alle leden kunnen zich hiervoor vanaf nu [online aanmelden](#). Deelname is gratis voor alle NGV-leden, ook van andere afdelingen en verplicht je tot niets.

De volledige agenda vind je [hier](#) online

Bij de aanmelding worden enkele vragen gesteld om te kijken hoe de kwartetten samengesteld kunnen worden, groepen van vier personen die daarna vaker met elkaar afspreken.

Op deze bijeenkomst wordt uitgelegd wat het kwartetten zoal kan inhouden en kan men aangeven of men er mee verder wil gaan. Heb je belangstelling maar ben je verhinderd? Meld je dan toch aan. Gekeken wordt hoe daar een mouw aan te passen is.

Geprobeerd wordt leden met elkaar in contact te brengen die onderzoek doen naar dezelfde achternamen. Wat dus helpt bij het samenstellen van kwartetten is wanneer je bij je aanmelding de achternamen en de geboorteplaatsen van je vier grootouders vermeldt (en/of die van je partner). Maar denk ook aan (algemene) vragen die je graag met mede-genealogen zou willen bespreken.

Wil je (nog) niet deelnemen maar al wel de namen en geboorteplaatsen van je grootouders doorgeven, dan is dat ook mogelijk om dat rechtstreeks via e-mail aan secretaris Willy Lourenssen aan te geven.

Stamboomkwartetten. Speel je mee? Meld je aan!

Meer informatie?

Neem via [e-mail](#) contact op met secretaris Willy Lourenssen.

Onze bijeenkomsten (vervolg)

Zaterdag 18 april 2026

Lezing Aezel-project (Harrie Bär)

Algemene Ledenvergadering (voorjaarsvergadering)

> mfa De Valuwe

De Valuwe 1, 5431 AV Cuijk

0485-210013

> aanvang 14:00 uur (zaal open 13:30 uur)

Het AEZEL-project (*Archief voor Erfgoed van Zuid-Nederlandse Eigendommen en Leefgemeenschappen*) is een ambitieus erfgoedinitiatief dat in 2009 werd gestart en wordt intussen gedragen door ruim tweehonderd vrijwilligers. Tijdens deze lezing vertelt **Harrie Bär**, al twaalf jaar projectleider voor Roermond en verantwoordelijk voor de onderliggende web- en database-techniek, over de opzet, mogelijkheden en toekomst van dit platform.

AEZEL biedt heemkundeverenigingen in heel Limburg een centrale plek om hun erfgoed digitaal te bewaren, te beheren en publiek toegankelijk te maken via de [website aezel.eu](http://www.aezel.eu). Dankzij gezamenlijke procedures en door AEZEL ontwikkelde software kunnen lokale projecten eenvoudig worden uitgerold over de hele provincie (en intussen ook in Brabant). Zo wordt versnipperde informatie gebundeld en voor iedereen doorzoekbaar gemaakt. Een van de meest indrukwekkende onderdelen is de koppeling van actuele kaarten met de kadasterkaart van

De volledige agenda vind je [hier](#) online

1842, waardoor eigenaren en bewoners door de tijd heen inzichtelijk worden. In sommige plaatsen wordt zelfs de ontwikkeling van 1842 tot 2020 jaar voor jaar gevolgd; in Sittard reikt de reconstructie terug tot 1677.

Naast kaartmateriaal omvat AEZEL inmiddels een schat aan gegevens: tientallen miljoenen persoonsverwijzingen, kerkhof-registraties, Stolpersteine, historisch beeldmateriaal, verhalen en diverse thematische collecties. De provincie ziet AEZEL dan ook als fundament voor een centraal digitaal erfgoedarchief.

Deze lezing biedt een inspirerende kennismaking met de mogelijkheden van AEZEL - en met wat er nog komt. Kom luisteren en laat je verrassen! Zeker als je ook voorouders in het Limburgse hebt.

Aanmelden voor deelname

Je kunt je [hier aanmelden](#) voor het bijwonen van deze lezing. Deelname voor NGV-leden is gratis, voor niet-leden geldt een entree van € 5,00 p.p. (à contant).

Kadastrale kaart Elsloo

Na de lezing over het AEZEL-project wordt de voorjaars-ALV gehouden. Agenda en stukken zijn op dit moment (uiteraard) nog niet bekend. Meer informatie over deze vergadering volgt eind maart/begin april 2026.

Onze bijeenkomsten (vervolg)

Vrijdag 22 mei 2026

Excursie naar het Brabants Historisch Informatie Centrum in 's-Hertogenbosch

> Brabants Historisch Informatie Centrum (BHIC)
Zuid-Willemsvaart 2, 5211 NW 's-Hertogenbosch
073-6818500

> inloop vanaf 10:00; rondleiding 10:30 uur; einde 16:00 uur

> voor het complete programma zie hierna

Deze excursie biedt een mooie gelegenheid om het BHIC op een andere manier te kennen dan alleen vanachter de PC. Interessant voor (beginnende) stamboomonderzoekers, maar ook ervaren genealogen zullen veel inspiratie en praktische kennis opdoen.

Tijdens het ochtendprogramma krijg je een introductie op het BHIC en haar collecties, gevolgd door een rondleiding door het gebouw en de depots. Na de pauze is er gelegenheid om zelf onderzoek te doen in de leeszaal.

Deelnemers kunnen vooraf aangeven welke archiefstukken zij willen inzien, zodat deze op de dag zelf klaarliggen.

Programma

10:00 – 10.30 uur: Inloop

10.30 – ca. 12.00 uur: Introductie BHIC en rondleiding

12.00 – 13.00 uur: Pauze

13.00 – 16.00 uur: Zelfstandig onderzoek in de leeszaal

De volledige agenda vind je [hier](#) online

Laptop en lunch

Deelnemers aan de excursie nemen zelf een laptop mee. Dat geldt ook voor de lunch waarvan je tijdens de pauze gebruik kunt maken.

Kosten en aantal deelnemers

Deelname is gratis en alleen voor NGV-leden. Het maximum-aantal deelnemers is 20.

[De Citadel: een geschiedenisboek in steen](#)

Aanmelden

Je wordt van harte uitgenodigd om aan deze leerzame en inspirerende dag deel te nemen! Aanmelden doe je online, ga daarvoor naar de [activiteitenpagina](#).

Tot slot, vervoer is op eigen gelegenheid en voor eigen rekening, gekeken zal worden naar de mogelijkheid om te carpoolen zodra bekend is wie er allemaal meegaan.

Onze bijeenkomsten (vervolg)

Zaterdag 30 mei 2026
Kadaster Archiefviewer

> mfa De Valuwe

De Valuwe 1, 5431 AV Cuijk

0485-210013

> aanvang 11:00 uur (zaal open 10:30 uur) - einde 15:30 uur

De werkbijeenkomst over de Kadaster Archiefviewer in oktober 2025 is goed bevallen en wordt daarom opnieuw aangeboden!

Nederland heeft sinds 1832 een Kadaster waarin de overheid gegevens over onroerende zaken vastlegt en bijhoudt. De Kadaster Archiefviewer biedt toegang tot deze gegevens. In samenwerking met **Arnout van Erp** (BHIC) organiseert de afdeling opnieuw een werkbijeenkomst met een ochtend- en een middagedeelte, gescheiden door een lunchpauze.

Opzet werkbijeenkomst

In het ochtendgedeelte volgt uitleg over de achtergronden en de werking van het kadaster, de verschillende daarin voorkomende registers en hun functies.

In het middagedeelte is het de bedoeling om de theoretische kennis van de ochtend in de praktijk toe te passen door het doen van concreet onderzoek. Let op: dat gebeurt op een zelf mee te brengen laptop. Dat betekent ook dat zonder laptop deelname aan de werkbijeenkomst niet zinvol is.

De volledige agenda vind je [hier](#) online

Kosten

Deelname aan de werkbijeenkomst is gratis voor NGV-leden, niet-leden betalen € 25,00.

Meer informatie? Of aanmelden?

Wil je meer weten over deze werkbijeenkomst? Of wil je je aanmelden voor de werkbijeenkomst? Ga dan naar de [activiteitenpagina](#) op de afdelingswebsite.

Voorrangsregeling

Omdat het aantal deelnemers beperkt is tot 20 personen, kunnen NGV-leden zich tot en met 30 april 2026 met voorrang aanmelden.

Vanaf 1 mei 2026 staat de inschrijving ook open voor niet-leden. Niet-leden kunnen - indien zij zich meteen inschrijven als lid van de NGV - ook van de voorrangsregeling gebruik maken. Bij meer dan 20 deelnemers wordt een wachtlijst gehanteerd.

Optie: lunch tegen betaling

Tijdens de aanmelding word je gevraagd om aan te geven of je gebruik wilt maken van een lunch. De kosten hiervan bedragen € 10,00. Deze prijs geldt zowel voor NGV-leden als niet-leden.

Overige bijeenkomsten

De volledige agenda vind je [hier](#) online

Zaterdag 10 januari 2026 - Nieuwjaarslunch vrijwilligers

Op deze dag verzorgt het afdelingsbestuur een speciale vrijwilligerslunch als dank voor ieders inzet in 2025. De lunch is in een informele setting, er is ruimte voor ontmoeting en geeft het bestuur de gelegenheid om zijn waardering tot uiting te brengen voor het vele werk dat de vrijwilligers tot stand hebben gebracht. Ook is het een mooie gelegenheid om het nieuwe jaar gezamenlijk af te trappen. De vrijwilligers hebben daarvoor al eerder een separate uitnodiging ontvangen.

Vrijdag 16 januari 2026 - Terugkomdag beginnerscursus 2025

Voor de mensen die in 2025 de beginnerscursus hebben gedaan wordt op vrijdag 16 januari 2026 een zogeheten 'terugkomdag' gehouden. Alle cursisten hebben daartoe een uitnodiging via de mail ontvangen waarin uitleg wordt gegeven wat deze middag inhoudt en hoe ze zich daarvoor kunnen opgeven.

Bloed- en aanverwantschap

Wat is het ook alweer? Hoe tel je de graden van verwantschap?

Bloedverwantschap is de verhouding tussen twee personen. Van wie de een van de ander afstamt (rechte lijn als vader en zoon) of die niet van elkaar afstammen maar wel een gemeenschappelijke voorouder hebben (zijlijn als broer en zus).

Bloedverwantschap ontstaat door geboorte, door afstamming

van dezelfde voorvader, een erkenning, als de rechter het vaderschap heeft vastgesteld of een adoptie. Door adoptie worden de adoptieouders de juridische ouder van het kind en ontstaat er bloedverwantschap. Bloedverwantschap is dus niet alleen biologisch bepaald.

Bloedverwanten zijn vader, moeder, zoon, dochter, broer, zus, oom, tante, neef en nicht.

Aanverwantschap is de verhouding tussen de ene echtgenoot of geregistreerde partner en de bloedverwanten van de andere echtgenoot of geregistreerde partner.

Aanverwantschap ontstaat door een huwelijk of geregistreerd partnerschap. Door het sluiten van een samenlevingscontract ontstaat geen aanverwantschap. Als je gaat scheiden, jouw geregistreerd partnerschap wordt ontbonden of als jouw partner overlijdt, eindigt de aanverwantschap niet. Die blijft bestaan.

Aanverwanten zijn schoonvader, schoonmoeder, schoonzoon, schoondochter, schoonbroer (zwager), schoonzus, aangetrouwde oom, aangetrouwde tante, aangetrouwde neef en aangetrouwde nicht.

Graden van bloedverwantschap en aanverwantschap worden bepaald door de 'afstand' tot de gemeenschappelijke stamouders. Hoe dichter je bij de gezamenlijke stamouder staat, hoe nauwer de verwantschap. De graad van aanverwantschap is te vinden door de stappen te tellen die je in een stamboom moet doorlopen om van de ene bloedverwant bij de andere te komen.

Maandelijks regionaal Stamboomcafé in Uden

Vanaf 6 februari elke eerste vrijdag van de maand

Genealogie komt bij een steeds groter publiek in de belangstelling. De laagdrempelige regionale stamboomcafés in Grave en Gennep laten dat goed zien. Veel mensen weten de cafés te vinden met een grote diversiteit aan vragen.

Na onderzoek en overleg is een nieuwe samenwerking aangegaan met de openbare bibliotheek in Uden. Dit heeft ertoe geleid dat in 2026 ook daar een stamboomcafé komt!

De eerste editie van het Stamboomcafé vindt plaats op vrijdag 6 februari 2026 in het cursuslokaal van Bibliotheek Uden aan het Mondriaanplein 16.

Daarna is het Stamboomcafé elke eerste vrijdag van de maanden maart, april en mei gratis te bezoeken van 14.00 tot 16.00 uur.

In de maanden juni, juli en augustus is er een zomerstop.

Vragen die tijdig vooraf zijn ingediend, kunnen tijdens het bezoek sneller worden beantwoord. Stuur de vraag via Whatsapp: 06 – 85 14 09 39 of via het algemeen [contact-formulier](#).

Lidmaatschap van de Bibliotheek of NGV is - net als in Grave en Gennep - niet nodig.

Grave - openbare bibliotheek Trompetterstraat 2, Grave

Zaterdagochtend van 10:30 - 12:30 uur

10 januari, 14 februari, 14 maart, 11 april, 9 mei

zomerstop in de maanden juni t/m augustus

12 september, 10 oktober, 14 november, 12 december

Gennep - Ellen Hoffmannplein 2, Gennep

Woensdagmiddag van 14:00 - 16:00 uur

28 januari, 25 februari, 25 maart, 22 april, 27 mei

zomerstop in de maanden juni t/m augustus

23 september, 28 oktober, 25 november, 23 december

Uden - Mondriaanplein 16, Uden

Vrijdagmiddag van 14:00 - 16:00 uur

6 februari, 6 maart, 3 april, 1 mei

zomerstop in de maanden juni t/m augustus

4 september, 2 oktober, 6 november, 4 december

NGV-Academie - Cursusaanbod vanuit de afdeling

In het voorjaar van 2026 biedt de afdeling weer twee beginnerscursussen stamboomonderzoek aan onder de vlag van de NGV-Academie.

Het voorjaarsaanbod van de afdeling is een herhaling van de succesvolle reeks van gegeven cursussen in 2025. In totaal hebben bijna 60 (!) personen daaraan deelgenomen.

Onder het motto '**Duik in je familiegeschiedenis**' hebben de cursisten een uitgebreide introductie gehad in de mooie wereld van genealogie.

Na afloop zijn de cursisten uitgenodigd om online hun ervaringen te delen via een korte vragenlijst. Het algemene beeld is dat de cursisten tevreden tot zeer tevreden zijn.

De cursus bestaat uit zes middagen waarbij tijdens de eerste vijf cursusdagen de volgende onderwerpen aan bod komen:

1. **Inleiding in de genealogie** - *Hoe begin je?*
2. **Stamboomonderzoek** - *Bronnen, methoden en valkuilen.*
3. **Van stamboom naar familiegeschiedenis** – *Het verhaal achter de gegevens.*
4. **Rechterlijke en notariële archieven** - *Wat kun je daarin vinden?*
5. **Bijzondere bronnen en publicaties** - *Minder bekende informatie-bronnen.*

De zesde cursusdag is een gezamenlijke excursie naar een archiefinstelling.

Uiteraard zijn er ook verbeterpunten. Al met al zijn de ervaringen zo positief dat dus besloten is om ook in het voorjaar van 2026 meerdere cursussen aan te bieden.

Dit keer vinden de cursussen plaats in **Gennepe** en **Mill**.

[Beginnerscursus stamboomonderzoek Gennepe](#)

Locatie: bibliotheek Gennepe, Ellen Hoffmannplein 2, 6591 CP Gennepe

Cursusdag: vrijdag (13:30 – 16:00 uur)

Data: 6 februari, 13 februari, 27 februari, 6 maart en 13 maart (afsluitend in samenspraak excursie naar een archiefinstelling of andere gezamenlijke activiteit)

Cursusleider: Mientje Jansen-Veekens (coördinator stamboomcafé Gennepe)

[Beginnerscursus stamboomonderzoek Mill](#)

Locatie: Hobbycentrum Mill, Hoogstraat 17, 5451 BH Mill

Cursusdag: maandag (13:30 – 16:00 uur)

Data: 30 maart, 13 april, 20 april, 4 mei en 11 mei (afsluitend in samenspraak excursie naar een archiefinstelling of andere gezamenlijke activiteit)

Cursusleider: Jo van Soest (stamboomcafé Hobby Centrum Mill)

Voor iedere cursus geldt dat het **maximum aantal cursisten** is vastgesteld op 10 (indien er meer inschrijvingen zijn wordt een wachtlijst gehanteerd), de kosten bedragen 60 euro voor NGV-leden en 75 euro voor niet-leden.

Meer informatie? Of direct aanmelden? [Klik hier!](#)

Word ook vrijwilliger!

Vrijwilligers zijn hét kapitaal van elke vereniging.

Dat geldt ook voor onze afdeling. We zijn dan ook zuinig op de mensen die we tot onze groep vrijwilligers mogen rekenen. Dat is gelukkig best een grote groep.

Denk aan de mensen die ervoor zorgen dat ook in het nieuwe seizoen 2025/2026 (bijna) maandelijks zowel in Grave als in Gennep en vanaf februari 2026 ook in Uden een stamboomcafé kan worden gehouden.

De afdeling is blij met al deze vrijwilligers, die soms van heinde en verre komen.

Om al het werk behapbaar te houden (*met, voor en door de leden*), is de afdeling constant op zoek naar vrijwilligers die zo nu en dan een handje helpen wanneer de activiteiten toenemen: vele handen maken immers licht werk.

Naast de al genoemde stamboomcafés organiseert de afdeling ook ledenbijeenkomsten, cursussen, lezingen en excursies en nog veel meer. Ook zijn vrijwilligers zo nu en dan als promotie-team op pad. In de [agenda](#) staat het volledige programma voor de komende maanden.

Vrijwilligers komen en gaan, dat is ook een gegeven. Daarom is de afdeling permanent op zoek naar stamboomonderzoekers die als vrijwilliger binnen de afdeling willen meedraaien.

Als je je plezier met stamboomonderzoek graag wilt delen met anderen dan is een rol als vrijwilliger misschien wel iets voor jou.

Elke vrijwilliger brengt vaak een brok aan kennis en ervaring met zich mee. Daar zeggen we natuurlijk geen nee tegen; je bent van harte welkom!

Waar kun je zoal aan denken?

- Stamboomcafé
- Onderhouden ledencontact
- Organiseren lezingen
- Verzorgen van een lezing
- Promotie verzorgen op locatie
- PR: website, social media
- Afdelingsblad (redactielid)
- Excursies organiseren
- Algemeen bestuurslid
- Ondersteuning bij streaming van bijeenkomsten
- Geven (meerdaagse) cursussen over uiteenlopende onderwerpen
- (lets) Anders

Lijkt het je wat? En wil je eens keer vrijblijvend praten wat jij eventueel als vrijwilliger zou kunnen betekenen? Om het je makkelijk te maken is speciaal daarvoor een online formulier aangemaakt waar je dat mee kunt doorgeven. Je vindt het op de afdelingswebsite op de pagina [Vrijwilligers](#).

Notulen najaarsledenvergadering 15 november 2025

mfa De Valuwe (Cuijk)

notulist Willy Lourenssen

Voorafgaand aan de vergadering verzorgde Cor Verberk (van 14:00-15:15 uur) een lezing over bidprentjes en begraafcultuur voor ruim veertig aanwezigen. Niet-leden ontvingen na afloop een envelop met genealogische documentatie van de NGV. Van diverse bezoekers werden bidprentjes in ontvangst genomen door de voorzitter. Na een korte pauze startte de ALV om 15:45 uur.

1. Opening en vaststellen agenda

De voorzitter opent de vergadering. De agenda wordt via een PowerPointpresentatie toegelicht. Agendapunt 8 (uitreiking oorkonde) vervalt wegens ziekte van de jubilaris; de oorkonde wordt later vandaag in Veghel persoonlijk overhandigd door de secretaris. De agenda wordt met deze wijziging vastgesteld.

2. Ingekomen stukken en mededelingen

Aanwezig zijn 27 leden; twee leden hebben zich afgemeld. Er zijn geen ingekomen stukken of aanvullende mededelingen.

3. Vaststellen van de notulen jaarvergadering 19 april 2025

Na een korte toelichting worden de notulen ongewijzigd vastgesteld, met dank aan de vorige secretaris. Er wordt een opmerking gemaakt dat de link die naar het verslag verwees niet zou hebben gewerkt; anderen in de vergadering herkennen zich hier niet in. Bij het gebruik van links zal nadrukkelijk de werking ervan gecontroleerd worden

alvorens deze worden gedeeld.

4. Terugblik op activiteiten 2025

De secretaris blikt terug op de belangrijkste activiteiten van 2025:

- Vijf beginnerscursussen en maandelijkse stamboomcafés in Grave, Bergen (LB) en Gennep
- Bestuursvergaderingen (voornamelijk online)
- Presentaties tijdens het Biebfestival in Horst en bij de Historische Kring Land van Cuijk; ook wordt steeds meer contact gezocht met andere heemkundige en historische verenigingen gericht op samenwerking
- Drukbezochte werkbijeenkomst Kadaster (met BHIC)
- Start van stamboomkwartetten: kleine groepen die gezamenlijk werken aan stamboomonderzoek
- Verschijning van twee afdelingsbladen en meerdere nieuwsbrieven; derde blad volgt in december

5. Activiteiten 2026 (globale toelichting)

De voorzitter licht de plannen voor 2026 toe:

- Twee beginnerscursussen en een terugkomdag voor oud-cursisten
- Start van een stamboomcafé in de bibliotheek van Uden
- Werkbijeenkomst genealogische software
- Bijeenkomst Kerklating lezen
- Lezing over het Aezelproject voorafgaand aan de

jaarvergadering (18 april 2026)

- Voortzetting van stamboomkwartetten
- Drie afdelingsbladen en nieuwsbrieven
- Viering 80-jarig bestaan van de NGV op 11 april 2026 in Ede (max. 250 leden)
- Vernieuwing van de afdelingswebsite
- Uitleen van boeken via het stamboomcafé in Grave, gecoördineerd door Jos van Berkel
- Excursie naar het BHIC op 22 mei 2026

Diverse vragen en suggesties worden besproken, o.a. over:

- beschikbaarheid presentaties
- inzet van andere genealogische software
- eventuele behoefte aan een forum (verwezen wordt naar het BHIC-forum)
- uitbreiding van vrijwilligers en vraag gestuurd werken

6. Bespreking Algemene Vergadering (AV) 22 november 2025

De secretaris geeft een toelichting op de AV-agenda:

- Aanpassing statuten en het huishoudelijk reglement i.v.m. de Wet bestuur en toezicht rechtspersonen (Wbtr)
- Voorgestelde contributieverhoging per 1 januari 2026
- Evaluatie landelijk evenement Leiden 2025
- Werkplan 2026 en begroting (het aangevraagde afdelingsbudget ad 3.200 euro is toegekend).

De vergadering stemt in met de voorgestelde besluiten.

7. Afdelingsafgevaardigde en mandatering

De secretaris wordt aangewezen als afgevaardigde voor de

AV en krijgt een algemeen mandaat om naar bevinden van zaken namens de afdeling te handelen.

8. Uitreiking oorkonde

Dit agendapunt vervalt wegens afwezigheid van de jubilaris.

9. Rondvraag

Vragen en suggesties betreffen onder andere:

- inhoud van het afdelingsblad
- mogelijke bijeenkomst/lezing over Waterloogangers onder Napoleon
- de positieve ontwikkeling van het ledenaantal in de afdeling

10. Sluiting

De vergadering wordt gesloten omstreeks 16:30 uur.

De ondersteunende presentatie die tijdens de vergadering is gebruikt ingezien en gedownload worden door op de afbeelding te klikken.

16 Peter (Pierre) Broeren zn van Joannes Arts Broeren en Johanna Jans Gruttelaars <i>landbouwer</i> * Gassel ~ Escharen 19.7.1773 + Gassel 16.3.1832 (o)tr. Gassel 15.12/30.12.1810	17 Jeanette Jans/ Johanna Janssen dr van Johannes Janssen en Petronella Ebben <i>landbouwster</i> ~ Beugen 27.12.1784 + Gassel 7.3.1860	18 Jan Peeter Wilbers zn van Petrus Wilberts en Johanna Jans Hensen <i>dagloner stroodekker landbouwer</i> * Gassel ~ Escharen 9.9.1766 + Gassel 29.11.1829 tr. (sb) Gassel 22.4.1797	19 Catharina Dorissen (Jans) dr van Theodorus Jans en Cornelia Wouters <i>boerin</i> * Gassel ~ Escharen 11.8.1772 + Gassel 6.6.1833	20 Antoon Driessen zn van Martinus Driessen en Gertrudis Selten <i>daghuurder arbeider landbouwer</i> ~ Mill en St.Hubert 15.2.1799 + Gassel 14.1.1876 tr. Cuijk en St.Agatha 10.5.1829	21 Hermina Jansen dr van Theodorus Jansen en maria Hermans * Linden 12.1.1807 + Gassel 8.2.1886	22 Christianus Hartjens zn van Theodorus Hartjens en Elisabeth Krukken <i>landbouwer</i> ~ Wanroij 5.3.1798 + Reek 13.3.1837 tr. Escharen 2.5.1824	23 Barbara Bernardussen dr van Lauwerentius Bernardussen en Ida Dielisen ~ Escharen 1.3.1795 + Escharen 27.2.1862	24 Wilhelmus Cornelis Peters/ Peeters zn van Cornelis Peters en Hendrika Willems <i>bouwman landbouwer</i> ~ Nistelrode 11.7.1796 + Nistelrode 28.12.1876 tr. Nistelrode 29.1.1825	25 Geerdina Ariëns Hanegraaf dr van Cornelis Jansen Ariëns en Maria Willems <i>boerin</i> ~ Nistelrode 6.3.1797 + Nistelrode 2.3.1875	26 Joannes Verhagen zn van Gerardus Verhagen en Anna Maria van Steenberg <i>arbeider bouwman</i> * Nistelrode 16.9.1824 + Nistelrode 18.1.1891 tr. Nistelrode 1.2.1849	27 Maria van Doornik dr van Lambert van Doornik en Hendrina Versteegen * Zeeland 1.12.1822 + Nistelrode 15.7.1854	28 Lambertus de Klein zn van Gerardus de Klein en Hendrina Rijnen <i>arbeider</i> * Zeeland 4.8.1820 + Zeeland 2.8.1885 tr. Schijndel 4.3.1848	29 Goordina van de Laar dr van Eimbert van de Laar en Helena van der Heijden * Schijndel 11.11.1824 + Zeeland 12.7.1886	30 Johannes Vos zn van Arnoldus Geurts en Poulina Gerrits <i>arbeider</i> ~ Mill 3.12.1810 + Mill 3.11.1877 tr. Mill en St. Hubert 6.5.1838	31 Anna Wilbers van de Kleine Mulder dr van Marten Wilbers en Maria Helmich ~ Mill 2.8.1809 + Mill 15.5.1887
8 Jan Broeren <i>landbouwer / akkerbouwer</i> * Gassel 21.10.1815 + Gassel 23.12.1867 tr. Gassel 20.4.1855		9 Johanna Wilbers/Peters * Gassel 8.10.1817 + Gassel 1.9.1888		10 Martinus Driessen <i>arbeider</i> * Gassel 29.5.1830 + Sint Hubert 6.9.1881 tr. Escharen 10.4.1858		11 Theodora Hartjens <i>arbeidster</i> * Zeeland 13.1.1826 + Sint Hubert 1.9.1882		12 Christiaan Peters <i>winkelier / arbeider</i> * Nistelrode 17.5.1839 + Mill en St. Hubert 31.12.1902 tr. Nistelrode 18.6.1875		13 Maria Verhagen * Nistelrode 24.6.1853 + Mill en St. Hubert 21.1.1922		14 Johannes de Klein <i>arbeider</i> * Zeeland 13.7.1850 + Vught 13.11.1910 tr. Mill en Sint Hubert 25.4.1879		15 Gertrui Vos <i>arbeidster</i> * Mill en St. Hubert 5.6.1851 + Mill en St. Hubert 8.12.1891	
4 Johannes Broeren <i>landbouwer</i> * Gassel 24.12.1857 + Grave 9.5.1927 tr. Gassel 28.7.1890				5 Barbara Maria Driessen * Escharen 19.3.1862 + Gassel 25.8.1932				6 Willem Peters <i>fabrieksarbeider / landbouwer</i> * Nistelrode 18.8.1878 + Mill en Sint Hubert 23.2.1943 tr. Mill en Sint Hubert 20.6.1904				7 Goordina de Klein * Mill en Sint Hubert 11.3.1883 + Mill en Sint Hubert 6.10.1950			
2 Martinus Johannes Broeren * Gassel 22.8.1891, + Boekel 17.2.1969					3 Christina Peters * Mill en Sint Hubert 15.10.1906, + Nijmegen 17.9.1948 tr. Gassel 8.5.1933										
1 Gradina Wilhelmina (Diny) Broeren geboren Gassel 16 juli 1937, overleden Schaijk 31.12.2004 gehuwd met Martinus Johannes (Martien) Marinussen, geb. Nistelrode 24.12.1922, overl. Veghel 23.5.2010, zoon van Peter Hendrikus Marinussen en Petronella Jacoba Toonen															

Samengesteld door
Maria Smits-Rutten

Nieuwe leden stellen zich voor John Niessen (Venray)

Ik ben John Niessen, getrouwd met Janny Wilbers, heb 4 kinderen en 7 kleinkinderen.

Dit najaar ben ik lid geworden van de NGV, na een tweetal bezoeken aan een stamboomcafé eerder dit jaar en mijn opgave voor een cursus in Venray. Dat is ook de plaats waar ik al vele jaren woon.

Ik ben inmiddels 70 jaar en met pensioen. Nu ik geleidelijk bestuurlijk vrijwilligerswerk heb afgebouwd, besteed ik al gauw 8–10 uur per week aan onderzoek, al ben ik nog steeds af en toe enkele weken op vakantie. Reizen is een hobby van zowel mij als mijn vrouw.

Een tiental jaren geleden heb ik de eerste stappen gezet op het gebied van stamboomonderzoek, nadat wij bij het overlijden van een oom van mijn vrouw een map kregen met zijn analoge onderzoek. Met vroegpensioen zijnde heb ik toen de tijd genomen om die gegevens te controleren. Zelf had ik voor mezelf al de detailgegevens van de mannelijke lijn van mijn vader tot 6 generaties.

Tijdens de coronatijd ben ik intensiever aan de slag gegaan met onder andere MyHeritage en heb toen de voorouders van mij en mijn vrouw tot 7–8 generaties terug in beeld kunnen

brengen. Na enkele jaren er weinig aan te hebben gedaan, ben ik begin dit jaar weer serieus begonnen en heb geconstateerd dat er steeds meer online archieven beschikbaar zijn.

Mijn onderzoek richt zich op de voorouders van ons beider ouders: voor mij Niessen en Bouwmans, voor mijn vrouw Wilbers en Peeters, en een generatie verder terug Hohnen, Reijnen, Megens en Nissen. Mijn vaders familie komt uit de grensstreek Nederland–Duitsland rond Waldfeucht, Echt, Sittard en Heerlen; mijn moeders familie is een schippersfamilie uit het Gelderse rivierengebied. Van mijn vrouw komen de voorouders uit Oost-Brabant, Noord-Limburg en het grensgebied rond Kleve.

Ik ben nu vooral bezig met het verzamelen van bewijsstukken van geboorte/doop, huwelijk en overlijden/begrafenis van deze 7–8 generaties, met aanvullend onderzoek verder terug. Daarbij komen interessante personen voorbij, zoals hugenoten, militairen en uiteindelijk ook adel, waaronder een jonkvrouw uit de familie de Cock in het Gelderse rivierengebied.

Er blijft nog veel te onderzoeken en te bevestigen. Ik zie dit als een mooie aanvulling op en opmaat voor mijn levensverhaal, dat ik inmiddels grotendeels heb vastgelegd. Bovendien wil ik mijn gegevens graag vergelijken en delen met andere onderzoekers uit deze regio's.

Amerika, America

Willem Keeris

*een serie artikelen over
emigranten naar de
Verenigde Staten van Amerika*

Deel XXXV, Bernard Vandersteen

Ofschoon ik graag zoveel mogelijk wil weten over elke katholieke landverhuizer die tussen 1840 en 1940 naar Amerika geëmigreerd is, hoef ik niet per se te weten wie alle nakomelingen van die emigranten zijn. Meestal ben ik tevreden als ik weet wat er met de emigrant zelf en zijn of haar kinderen gebeurde.

Voor Bernard Vandersteen heb ik echter een uitzondering gemaakt. Hij is een achterkleinzoon van een emigrant en zijn - tragische - verhaal vraagt om verteld te worden.

Deze "van der Steen" familie is oorspronkelijk afkomstig uit Veghel en stamt af van Goort Denissen (Godefridus Dionisius) die daar in 1606 geboren werd.

Zijn achterkleinzoon Joannes (Jan) Lambert Jan Goort Denissen, geboren in 1710, ging zich "van der Steen" noemen naar de harde ijzerhoudende grond waar hij toen woonde (vlakbij het riviertje de Aa, aan de zuidkant van Veghel).

Zijn zoon Johannes kreeg in Veghel twee kinderen en verhuisde in 1796 met zijn (tweede) vrouw en zijn kinderen van Veghel naar Uden. Hij overleed daar in 1827, op 70-jarige leeftijd. Zijn kleinzoon Hendricus van der Steen werd in 1808 in de

gemeente Uden geboren en trouwde in 1836 in Sint Oedenrode met Maria Tonijs.

In Uden werden daarna zes kinderen geboren; het laatste kind was een doodgeboren meisje. Bijna vier jaar na haar geboorte vertrok het gezin half april 1850, met de vijf overgebleven kinderen vanuit de Oosterensche Heide onder Volkel, in Uden, naar Noord Amerika.¹⁾

Zeilschip Tuskina

Ze reisden met zo'n 200 andere emigranten uit Oostelijk Noord-Brabant aan boord van het zeilschip 'Tuskina'. Deze groep stond onder leiding van de Boekelse kapelaan Gerardus Joannes Baptista van den Heuvel, die geboren was in 1816 in Uden. De 'Tuskina' vertrok vanuit Rotterdam en arriveerde een

1) In 1881 emigreerde een neef van Hendricus, Hendrikus van der Steen, met zijn vrouw Petronella de Groot en hun drie kinderen vanuit Volkel ook naar Green Bay. Zij reisden aan boord van de 'Belgenland' van Antwerpen naar New York.

een maand later, op 25 mei 1850, in de haven van New York. Het was een niet al te best schip; ze maakte water toen het de Amerikaanse kust naderde en kapitein James Stewart gelastte de opvarenden om te pompen en zo het schip drijvende te houden. Het bleek de laatste reis van dit schip te zijn.

Een van de Van der Steen kinderen aan boord was Francis; hij had anderhalve week voor het vertrek uit Volkel zijn tiende verjaardag gevierd. Het gezin streek neer ten oosten van Green Bay in de Town of Bellevue en daar groeide Francis verder op.

Op 27-jarige leeftijd trouwde hij in de Hollandse kerk in Green Bay met Henrica van de Laar, die op dat moment, op een maand na, pas 18 jaar oud was. Henrica werd geboren in Gemert als de dochter van Theodorus van de Laar en Hendrika de Groot, die met hun vijf kinderen half april 1850 naar Noord Amerika emigreerden. Henrica was op dat moment bijna vijf maanden oud. Het gezin maakte de overtocht aan boord van hetzelfde schip als het gezin Van der Steen, maar Francis zal zijn toekomstige bruid wel niet ontmoet hebben aan boord.

Francis en Henrica kregen in de Town of Bellevue drie zoons, maar 16 maanden na de geboorte van het jongste kind, sloeg het noodlot toe: Henrica overleed in 1875, op 25-jarige leeftijd. Haar man Francis overleefde haar bijna veertig jaar en overleed in 1914.²⁾

Hun middelste zoon was Theodore Vandersteen (nu met Amerikaanse spelling). Hij werd geboren in 1871 en gedoopt in dezelfde Hollandse kerk als waarin zijn ouders getrouwd waren.

2) Hun jongste zoon Martin zou jammerlijk verdrinken in de Fox rivier in Little Chute, 35 jaar oud.

Toen hij 40 jaar oud was trouwde hij in de kerk in Flintville, Suamico, met Theodora (Dora) de Bijl, die geboren was in Suamico, ruim 15 kilometer ten noordwesten van Green Bay. Haar ouders waren in het begin van de tachtiger jaren geëmigreerd vanuit het Limburgse Broekhuizenenvorst. Theodora was ten tijde van het huwelijk 27 jaar oud.

Uit het huwelijk zijn vier kinderen geboren, waarbij er een periode van tien jaar lag tussen het tweede en het derde kind. Het derde kind was Bernard Vandersteen, geboren op dinsdag 15 juni 1926 in de Town of Allouez en degene waar dit verhaal eigenlijk over gaat. Toen Bernard zeven jaar oud was sloeg ook in dit gezin het noodlot toe. Zijn moeder begon zich vreemd te gedragen en de plaatselijke doctoren konden alleen maar concluderen dat ze aan een psychische aandoening moest lijden. Ze werd daarom opgenomen in de dichtstbijzijnde instelling voor geesteszieken, het *Northern Hospital for the Insane*, (zoals dat toen heette) in Oshkosh, Winnebago County, hemelsbreed zo'n 60 km. ten zuidwesten van waar het gezin woonde. Daar wist men wel te achterhalen wat de oorzaak van haar gedrag was, maar niet

haar leven te redden; ze overleed daar een week na haar opname op 48-jarige leeftijd aan acute encefalitis, een vaak virale ontsteking van het hersenweefsel.

Dochter Cecilia was op dat moment 18 jaar oud en nam de zorg van het gezin op zich. Maar de ellende was nog niet voorbij; zeven maanden na het overlijden van moeder Dora, overleed ook dochter Cecilia. Ze was met haar verloofde Lester Reoh onderweg naar haar toekomstige schoonouders toen de auto waarin ze zaten in een slip raakte en in een sloot terecht kwam. Cecilia overleed ter plekke, terwijl haar verloofde er bijna ongeschonden vanaf kwam.

De gemeentelijke autoriteiten waren bang dat vader Theodore, die werkte als zelfstandig timmerman, niet of onvoldoende voor zijn jongste twee kinderen, Bernard, bijna acht jaar en Norbert, bijna vier jaar, kon zorgen. Ze werden daarom geplaatst in de *Guardian Angel Boarding School* in de Town of Oneida, ongeveer 15 kilometer ten westen van Allouez.

Deze school werd beheerd door de *Franciscan Sisters of Christian Charity* uit Manitowoc en stond onder toezicht van het bisdom in Green Bay. De schoolprestaties van Bernard lieten nogal wat te wensen over; hij is zelfs twee keer blijven zitten. Nadat hij in 1942, op bijna 16-jarige leeftijd de school verlaten had, wist hij nog niet wat hij zou gaan doen en het blijft voorlopig ook nog onduidelijk wat hij precies deed en waar hij woonde. Bernard heeft waarschijnlijk voor Raymond Maass gewerkt, die in de Town of Oneida een winkel had en hij heeft daar mogelijk ook enige tijd gewoond. Verder zijn aanwijzingen dat hij af en toe in het ouderlijk van zijn moeder

in Suamico verbleef, waar hij mee-werkte aan de bouw van een silo. Mogelijk heeft hij ook daar in de buurt op een *mink-farm* gewerkt (een nerts boerderij).

Hoe het ook zij, in augustus 1944 nam hij dienst in het Amerikaanse leger en begin 1945 werd hij naar Europa gestuurd om tegen de Duitse overheersing te strijden. Hij was op dat moment ingedeeld bij de reserve troepen. Nadat op 7 maart 1945 de laatste brug over de Rijn bij Remagen, door het Amerikaanse leger veroverd was, werd Bernard toegevoegd aan Compagnie C van het 27ste *Armored Infantry Battalion* van de 9de *Armored Division* (pantserdivisie), in de rang van 'Private First Class'. Met die eenheid trok hij verder naar het oosten, totdat in de buurt van Obertitz, ongeveer 25 kilometer ten zuiden van Leipzig, de *half-track* waarin hij zat, op vrijdag 13 april 1945 door een Duitse granaat getroffen werd, waarbij Bernard en een aantal van zijn compagnie genoten op slag sneuvelden (*KIA - Killed In Action*); twee maanden voor zijn 19e verjaardag.

Natuurlijk werd zijn vader op de hoogte gesteld en hij vertelde het droevige nieuws aan zijn beide zoons, Frank, 32 jaar en

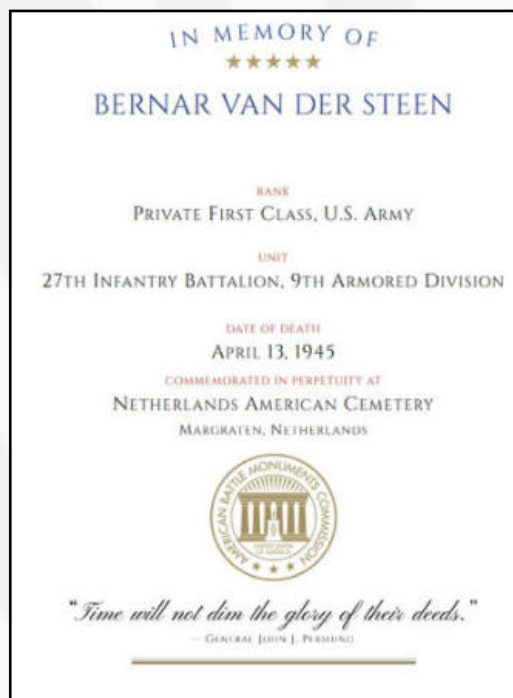

Pvt. Vander Steen Killed in Action

Pvt. Bernard Vander Steen, 18, was killed in action in Germany on April 13, his father, Theodore Vander Steen, 224 Main street, has been notified by the War department. Pvt. Vander Steen would have been 19 years old in June.

In addition to his father, the Green Bay soldier is survived by two brothers, Frank, Green Bay, and Norbert, a student at the Guardian Angels school, Oneida.

Pvt. Vander Steen had been in the Army since Aug. 15, and overseas only about two months. He trained for the Army Infantry at Camp Livingston, La., Camp Crowder, Mo., and Fort Meade, Md. He was a former student at the Oneida Guardian Angels school.

intussen getrouwd, en Norbert bijna 15 jaar, die nog steeds op de *Guardian Angel Boarding School* zat.

Vader Theodore had de keus om het lichaam van zijn zoon terug te laten brengen naar Green Bay (wat jaren kon duren), maar koos ervoor om zijn zoon ter plaatse te laten begraven. Ter plaatse was natuurlijk niet Duitsland omdat de Amerikanen hun soldaten niet wilden begraven in vijandig gebied. Dus werd Bernard begraven op het enige Amerikaanse oorlogskerkhof in Nederland, bij Margraten in Zuid Limburg. En daar ligt hij nu nog steeds, in plot B, rij 2, graf 21. Alleen heeft Theodore nooit verteld aan zijn beide zonen dat hij die keuze had gemaakt. Die groeiden verder op, kregen kinderen en zijn intussen ook overleden, net zoals vader Theodore zelf. Frank en Norbert

hebben beiden vier kinderen gekregen en toen die opgroeiden en hoorden dat hun oom Bernard gesneuveld was in de Tweede Wereldoorlog, vroegen die zich af wat er met het lichaam van hun oom gebeurd was. En ofschoon ze wel moeite hebben gedaan om daar achter te komen, is dat nooit gelukt.

Margraten is het enige van de 26 Amerikaanse militaire kerkhoven buiten de V.S., (die onderhouden worden door de *American Battle Monuments Commission*) waarbij alle graven geadopteerd zijn door plaatselijke mensen. Zo dus ook het graf van Bernard Vandersteen.

Patrick Coppens is degene die het graf van Bernard adopteerde en hij vroeg zich af wie die soldaat nu eigenlijk was. Na een intensief onderzoek kwam hij een bericht van overlijden van de jongste broer van Bernard, Norbert, op het spoor en dat resulteerde in een contact met Bernard's neven en nichten, die nu eindelijk te weten kwamen waar hun oom begraven werd.

Uiteindelijk heeft dat geresulteerd in het feit dat een van die neven, Thomas Vandersteen, de jongste zoon van Frank, op 26 mei 2024 voor het eerst het graf van zijn oom bezocht.

Thomas (links) en Patrick (rechts)

Zo is alles, na bijna 80 jaar, toch nog min of meer goed gekomen.

Volgend jaar zou Bernard 100 jaar oud zijn geworden; Thomas wil dan opnieuw, op de dag van zijn verjaardag, het graf van zijn oom bezoeken.

Intussen zijn er ook Van der Steen's gevonden in Veghel en Uden, die behoren tot dezelfde familie als Bernard. Zij hadden geen idee dat er een ver verwijderd familielid uit Amerika op het oorlogskerkhof in Margraten begraven was. Ook zij zullen uitkijken naar een hernieuwde kennismaking met hun Amerikaanse familie.

En een Nederlands familielid van Bernard's grootmoeder, Henrica van de Laar, zal zeker haar Amerikaanse familie weer willen ontmoeten.

Meer weten?

Edsel, Robert M., *Herdenk Ons*, (Spectrum, Amsterdam, 2025)

Originele titel: Remember Us.

<https://adoptiegraven-margraten.nl/>

Stichting Adoptie Graven
Amerikaanse Begraafplaats Margraten

Een vergeten slaapgewoonte

*Eeuwenlang sliepen mensen niet zoals wij dat nu doen, in één lange nacht, maar in twee fasen: een **eerste slaap** in de avond en een **tweede slaap** in de vroege ochtend, gescheiden door een periode van enkele uren wakker zijn. Deze gewoonte was een alledaags onderdeel van het leven van gewone mensen, rijk of arm, in Europa en daarbuiten.*

Het idee van een eerste en tweede slaap kwam opnieuw aan het licht dankzij de Amerikaanse historicus Roger Ekirch, die in de jaren negentig van de vorige eeuw de Britse nationale archieven doorzocht voor zijn onderzoek naar de geschiedenis van de nacht. Hij stuitte op een opvallende getuigenis uit 1699 van een negenjarig meisje, Jane Rowth, wiens moeder in de nacht werd vermoord. In de verklaring van Jane staat *terloops* dat zij en haar moeder net waren opgestaan uit hun eerste slaap toen de moordenaars arriveerden. Wat de historicus opviel, was de vanzelfsprekendheid waarmee deze term werd gebruikt: de eerste slaap werd gezien als een volstrekt normaal onderdeel van de nacht. Een eerste slaap impliceert een tweede slaap.

Ekirch begon systematisch in archieven te graven en ontdekte talloze vermeldingen van tweemaal slapen. In gerechtelijke verslagen, dagboeken, medische teksten, toneelstukken, gedichten en zelfs op schrift gestelde liederen. Sommige verwijzingen waren alledaags, andere juist niet, zoals getuige-

nissen van criminelen die hun activiteiten in de nacht tussen hun twee slaaperioden planden. Het systeem was niet uniek voor Engeland: in Frankrijk sprak men van *premier somme*, in Italië van *primo sonno*. Ekirch vond uiteindelijk bewijzen in Europa, Afrika, Azië, Australië en Zuid-Amerika. En dat het kennelijk iets van alle tijden blijkt ook uit tal van klassieke Romeinse en Griekse teksten, zoals Homerus' *Odyssee*.

Later werd de praktijk omarmd door christelijke gemeenschappen, die in de waakperiode een gelegenheid zagen voor gebed en biecht. In de 6e eeuw schreef Sint-Benedictus zelfs voor dat monniken rond middernacht moesten opstaan voor gebeden – een regel die zich vervolgens over Europa verspreidde en uiteindelijk ook de gewone bevolking beïnvloedde.

Terug naar de getuigenverklaring uit 1699. De nacht aan het einde van 17e eeuw zag er dus heel anders uit dan vandaag. Mensen gingen al rond 21.00 uur naar bed. Vaak werd er gezamenlijk geslapen, met familie, bedienden, vrienden of zelfs vreemden; er golden wel strikte regels voor wie waar lag. Na een paar uur eindigde de eerste slaap, meestal rond 23.00 uur, waarna een periode van enkele uren wakker zijn volgde. Deze waakperiode werd gebruikt voor allerlei activiteiten: mensen voegden hout toe aan het vuur, boeren gingen hun vee controleren, er werd huishoudelijk werk verricht zoals het kammen van wol. De waakperiode had ook een spirituele betekenis, er werd gebeden en gemediteerd. Toch was de periode ook een sociaal moment – en een tijd voor intimiteit. Mensen bleven in bed praten, en echtparen hadden seks. Deze

uren golden als bijzonder geschikt voor voortplanting; men was meer uitgerust en de kans op conceptie werd groter geacht. De middeleeuwse en laatmiddeleeuwse samenleving was dus doordrenkt van dit in onze ogen bijzondere slaapritueel.

Ook in de dierenwereld komt zo iets als de tweede slaap voor, met name bij zogeheten primaten. De Canadese wetenschapper David Samson stelde zichzelf de vraag: "Als sommige primaten op natuurlijke wijze in twee fasen slapen, zou dat dan ook niet kunnen gelden voor de mens?" En dat bleek inderdaad het geval te zijn.

In 1995 voerde de slaapwetenschapper **Thomas Wehr** een experiment uit waarbij mannen gedurende weken werden blootgesteld aan kortere "daglicht"-periodes zonder kunstlicht. Hun slaappatroon veranderde van één doorlopende nacht naar twee slaaperioden, gescheiden door enkele uren wakker zijn – vergelijkbaar met de historische eerste en tweede slaap.

Verder onderzoek in afgelegen gemeenschappen op het eiland Madagaskar liet zien dat mensen zonder kunstlicht nog steeds een zogeheten *biphasisch slaappatroon* vertonen: ze slapen in de avond, worden wakker rond middernacht tot 01.00 uur, en vallen daarna weer in slaap tot de ochtend.

Al deze bevindingen suggereren dat het tweemaal slapen een 'in de mens ingebakken zit' en eigenlijk door de opkomst van moderne stedelijke omgevingen en sterk gewijzigde sociale structuren oorzaken zijn voor het verdwijnen ervan.

De belangrijkste verklaring ligt in de industriële revolutie en de opkomst van andere lichtbronnen. Gas- en later elektrische verlichting verlengden de dag, waardoor mensen langer op-

bleven. Maar hun werk- en sociale verplichtingen bleven ongewijzigd, waardoor de nacht werd samengedrukt tot één lange slaap. De eerste en tweede slaap vervaagden langzaam, terwijl de diepe, aaneengesloten slaap zijn intrede deed.

De psychologische gevolgen zijn ook groot, want in de moderne samenleving wordt het in het midden van nacht wakker worden beschouwd als een slecht teken, terwijl het in historische context juist volkomen normaal was.

Als je dat beseft kan dit bijdragen aan het wegnemen van zorgen rond de nachtelijke slapeloosheid. Het is je immers eigenlijk generatieslang doorgegeven, iets wat wij als genealogen maar al te goed begrijpen.

Toch moet ook benadrukt worden dat het verdwijnen van de biphasische slaap leidt tot achteruitgang in slaapkwaliteit. De moderne mens profiteert van comfort, hygiëne, veiligheid en technologische voorzieningen. Wij hoeven – in tegenstelling tot onze (vroeg) voorouders - niet meer bang te zijn voor vlooien, koude nachten, brandgevaar of overvallen tijdens onze slaap.

Een enkele, lange slaapperiode is comfortabel en praktisch, en wordt nu gezien als 'natuurlijk'. Dank zij veranderde sociale, technologische en ecologische omstandigheden. De bifasische slaap was geen curiositeit of uitzondering, maar juist een diepgeworteld sociaal en biologisch ritueel dat millennia lang werd gehandhaafd, van de klassieke oudheid tot misschien wel in de twintigste eeuw.

Zo blijkt dat zelfs een ogenschijnlijk alledaags nachtelijk ritueel een onverwacht venster opent op het leven van onze

voorouders – en kennis hierover dus thuishoort in de gereedschapskist van iedere genealoog.

Verantwoording:

Dit artikel is een samenvatting/bewerking van het artikel *The forgotten medieval habit of 'two sleeps'* van Zaria Gorvett uit 2022. Dit uitgebreide Engelstalige artikel is te lezen op de [site van de BBC](#).

Mia Wintjens-Kerkhoff overleden

Maandag 8 december is Mia overleden. De afdeling denkt met dankbaarheid en genegenheid aan Mia terug, jarenlang vrijwilliger, al kan dat niet zonder ook haar man Helmut te noemen.

Mia en Helmut. Hun namen moeten in één adem genoemd. Samen waren ze jaren verantwoordelijk voor het beheer van de afdelingsbibliotheek.

Menig maal sjouwden zij de vele kratten met boeken en manuscripten van hun woning naar een afdelingsbijeenkomst,

zoals op de foto uit 2011 tijdens de Genealogische Dag in Boxmeer. Een taak die ze altijd graag en met grote toewijding deden en die ze ook beschouwden als hún taak, al kostte het in de loop van de tijd steeds meer energie.

Toen Helmut in 2017 overleed, bleek al snel dat ook de gezondheid van Mia te wensen liet. Ze werd helaas geheel afhankelijk van anderen. En al was er hierdoor geen contact meer mogelijk, de herinnering aan hun beider betrokkenheid bij de afdeling kwam nog menigmaal ter sprake. Gekoesterd wordt wat zij voor de afdeling betekend hebben.

1.500 Brabantse monumenten door de lens van Amal Ahmed

Margot America (BHIC)

Meer dan honderd foto's uit Grave, maar ook uit Boxmeer, Cuijk of Ravenstein. In de collectie van Amal Ahmed blader je uren door bijzondere foto's uit onder meer het Land van Cuijk en Ravenstein. Amal legde tijdens fietstochten in Brabant talloze gebouwen op de gevoelige plaat vast uit liefde voor architectuur. Je kunt ze nu in de beeldbank van het BHIC bewonderen.

Samen met haar pleegvader, een historicus, maakte de in Mogadishu geboren Amal Ahmed (1978) tijdens haar studie kunstgeschiedenis lange fietstochten vanuit Wijk bij Duurstede door de provincie Utrecht.

Maar ook in andere provincies, waaronder Brabant, stapten ze samen op de fiets. Met een eenvoudige camera legde Amal onderweg talloze gebouwen vast. Dat resulteerde in een

prachtige verzameling van 1.500 kleurenfoto's van Brabantse monumenten. Je kunt ze nu [online bekijken](#) via de beeldbank van het Brabants Historisch Informatie Centrum (BHIC).

Bladerend door haar collectie kom je bijvoorbeeld een voormalige timmerwerkplaats uit Cuijk tegen of het Emmäus-klooster in Velp.

Liefde voor architectuur

Waarom ze al deze historische panden op de gevoelige plaat heeft vastgelegd? Amal: *"Ik vond het een plezierige bezigheid, maar het kwam vooral voort uit mijn grote liefde voor architectuur."*

In 1995 kwam ze vanuit Somalië naar Nederland. Als nieuwe Nederlander verwonderde Amal zich meteen over het Nederlandse landschap, de prachtige monumentale panden, de oude bebouwing en het cultuurlandschap. Ze maakte zich snel de Nederlandse taal eigen, behaalde haar vwo-diploma en koos voor een studie kunstgeschiedenis aan de Universiteit Utrecht.

"Als kunsthistoricus ben ik gefascineerd door de rijke geschiedenis van oude gebouwen: de bouwstijlen en ambachtelijke technieken van vroeger, de historische verhalen die de muren vertellen, en de inspanningen voor restauratie en behoud. Het zijn tastbare overblijfselen van het verleden."

Ze deed ervaring op bij de Vereniging Hendrick de Keyser Monumenten waar ze twaalf jaar werkte. Tegenwoordig is ze

Cuijk, Vorstendom

Gassel, Tongelaar

Ravenstein, Kolonel Wilsstraat

werkzaam bij de gemeente Utrecht, weer op de afdeling Monumenten.

Documentatie toenmalige situatie

“Wat ik vooral opmerkte tijdens deze fietstochten, was dat er eigenlijk alleen goede documentatie bestond van beroemde gebouwen. Van secundaire en tertiaire panden was vaak nauwelijks iets vastgelegd.

Daarom wilde ik de toenmalige situatie van deze gebouwen documenteren. Want uit ervaring weten we hoeveel panden in de loop der tijd gesloopt worden of onherkenbaar verminkt.

Mijn interesse in fotografie ligt trouwens vooral bij het zo nauwkeurig mogelijk documenteren van de gebouwen.”

Het was eigenlijk nooit haar bedoeling om deze monumentenfoto's als collectie over te dragen. Ze maakte de foto's in de periode 1995-2013 om het Nederlandse landschap en de architectuur beter te leren kennen en om de staat van de panden vast te leggen natuurlijk.

Maar vanwege ruimtegebrek besloot ze haar fotomateriaal over te dragen aan het archief van haar toenmalige woonplaats, Wijk bij Duurstede.

Dankzij Joost Hoedemaeckers, beheerder audiovisuele collecties BHIC, en Emiel Verwijst, medewerker Audiovisueel archief, kan iedereen nu haar foto's van Brabantse monumenten in de beeldbank van het BHIC online bewonderen.

Voor meer informatie en foto's [klik hier](#).

Contactinformatie

Brabants Historisch Informatie Centrum

Telefoon: [073-6818500](tel:073-6818500)

E-mail: vrAGEN@bhic.nl

Whatsapp: [06-12887717](https://wa.me/06-12887717)

Geschiedenis van de (Nederlandse) belastingen in vogelvlucht

Van bijdragen in natura tot geldheffing

*Belastingen bestaan al duizenden jaren. In de oudheid betaalden mensen niet met geld, maar met goederen. In Israël moest men bijvoorbeeld vee of graan afstaan als belasting. Elke samenleving kende haar eigen organisatie en dat beïnvloedde de manier van belastingheffing. In het Romeinse Rijk was grondbelasting belangrijk, terwijl in de Gouden Eeuw vooral accijnzen op eerste levensbehoeften centraal stonden. De volgende samenvatting beschrijft de ontwikkeling van het Nederlandse belastingstelsel vanaf het Romeinse Rijk tot aan de Franse tijd.*¹⁾

1. Belastingen in het Romeinse Rijk

Tijdens het Romeinse Rijk veroverden de Romeinen grote delen van Europa, waaronder ook het zuiden van het tegenwoordige Nederland. De Rijn vormde de noordgrens van het rijk. Wanneer een gebied werd ingenomen, werd het eigendom van Rome, en de inwoners moesten betalen voor het gebruik van de grond. De belangrijkste belasting was de grondbelasting (*tributum soli*), waarvan de opbrengsten werden gebruikt voor de bouw van forten en wegen. Opvallend is dat de Romeinen zelf geen belasting betaalden; de lasten lagen volledig bij de overwonnen volken.

2. Belastingen in de Middeleeuwen

De middeleeuwse samenleving bestond uit standen: koning

of keizer bovenaan, daaronder geestelijken, edelen en ten slotte boeren en burgers. Rond 800 maakte Nederland deel uit van het Frankische rijk van Karel de Grote, dat was verdeeld in graafschappen, hertogdommen en bisdommen, bestuurd door lokale machthebbers.

Lokaal en regionaal

Belastingen waren toen plaatselijk geregeld. Wanneer de koning geld nodig had, vroeg hij een bede aan zijn leenmannen, zoals graven of hertogen. Zij hieven dit bedrag bij hun onderdanen. Aanvankelijk gebeurde dit alleen bij bijzondere gelegenheden, zoals een huwelijk of kastelenbouw, maar later werden de bedden een vast onderdeel van het inkomstenstelsel.

De opbrengsten dienden voor de hofhouding, rechtspraak en oorlogvoering. Boeren betaalden meestal in natura – zoals met graan of vlees – op basis van hun grondbezit.

De opkomst van steden

Vanaf de 12e eeuw groeiden dorpen uit tot steden. Zij kregen stadsrechten, waaronder het recht om eigen belastingen te heffen. Hiermee konden zij niet alleen aan de verplichtingen tegenover de vorst voldoen, maar ook lokale voorzieningen bekostigen, zoals straten, muren en stadswachten.

Steden voerden accijnzen in op levensbehoeften als graan, bier, wijn, zout, zeep, turf en kolen. Daarnaast werd tol

1) Bron: <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/prinsjesdag/lesmateriaal/geschiedenis-belastingen> (bewerkt door Maurice Roefs)

geheven op markten, bruggen en wegen. Zo ontstond een stedelijke belastingstructuur die deels losstond van het landelijke systeem.

3. De Spaanse overheersing en de Tiende Penning van Alva

Halverwege de 16e eeuw kwam Nederland onder het gezag van de Spaanse koning Filips II. Zijn centralistische beleid en religieuze onderdrukking veroorzaakten verzet. Om orde te herstellen stuurde hij de hertog van Alva naar de Nederlanden.

Algemene belastingen

Alva wilde het systeem van beden vervangen door algemene belastingen die overal gelijk waren. Zo moesten burgers 1% van hun bezit afdragen – de *Honderdste Penning*.

Toen hij ook de *Tiende Penning* invoerde, een soort btw van 10% op elke koop en verkoop, liep het verzet hoog op. Alva wilde hiermee niet alleen meer inkomsten, maar ook de macht van adel en steden breken.

Verzet en gevolgen

Het verzet tegen deze plannen, samen met de onderdrukking van het protestantisme, leidde tot de Tachtigjarige Oorlog (1568–1648) onder Willem van Oranje. Nadat Den Briel in 1572 was ingenomen, trok Alva zijn plannen in. De Tiende Penning werd nooit ingevoerd: steden kochten hun verplichtingen af met een jaarlijks bedrag.

Kort daarna ontstond de Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden.

4. Belastingen tijdens de Gouden Eeuw

Tijdens de Tachtigjarige Oorlog groeide de Republiek uit tot een rijke handelsnatie. Nederlandse schepen voeren wereldwijd om specerijen, suiker, thee, zijde en andere producten te verhandelen. Amsterdam werd het handelscentrum van Europa.

Convoeien en licenten

De Republiek (vanaf 1579) kende aanvankelijk geen nationaal belastingstelsel. De provincies waren zelfstandig. De enige algemene belastingen waren convoeien en licenten:

- *Convooigeld* was een vergoeding voor bescherming van koopvaardijsschepen tegen vijanden en zeerovers.
- *Licentgeld* werd betaald voor het recht om handel te drijven met vijanden. De opbrengst werd beheerd door de admiraliteitscolleges (de toenmalige marine). Na de Vrede van Münster (1648) kregen convoeien en licenten het karakter van gewone invoerrechten.

Accijnzen en lokale heffingen

In de 16e tot 18e eeuw bleven de meeste belastingen regionaal of plaatselijk. De Staten-Generaal bepaalden wel hoeveel elke provincie moest bijdragen. In steden werden vooral accijnzen geheven op dagelijkse goederen als wijn, zout, koffie en thee. Omdat iedereen hetzelfde betaalde, drukten deze belastingen relatief zwaar op de armen. Daarnaast bestonden al vormen van welvaartsbelasting, gebaseerd op grondbezit, huizen, haardsteden en dienstboden – voorlopers van de huidige vermogens- en onroerendzaakbelasting.

5. De Franse bezetting en het eerste nationale belastingstelsel

Eind 18e eeuw namen de Fransen de macht in Nederland over. De Republiek hield in 1795 op te bestaan, en onder invloed van Frankrijk werd het land een centrale eenheidsstaat. Dit vroeg om een uniform belastingstelsel.

Het stelsel van Izaak Gogel

Minister Izaak Gogel voerde in 1805 het eerste algemene belastingstelsel in voor heel Nederland. Er kwam een centraal ambtelijk apparaat voor de inning van belastingen. Het stelsel hield rekening met de draagkracht van burgers: wie rijker was, betaalde meer.

Veel oude accijnzen verdwenen. In plaats daarvan kwamen inkomsten- en vermogensbelastingen. Rijkdom werd gemeten aan het aantal dienstboden, paarden, ramen, deuren en de waarde van bezit. Belastingambtenaren kwamen aan huis tellen, waarna de afhandeling plaatsvond in dorpshuizen of cafés.

Belasting op luxe goederen

In de 19e eeuw kwam er belasting op luxeartikelen zoals waaiers, pruiken, parasols en handschoenen. Het idee was dat wie zich luxe kon veroorloven, ook meer kon bijdragen. Als bewijs van betaling werd een zegel aangebracht op het product.

Van accijnzen naar inkomstenbelasting

In de loop van de 19e eeuw verschoof de nadruk van accijnzen naar belasting op inkomen, vermogen en winst. Daarmee ontstonden de voorlopers van de huidige

inkomsten- en vennootschapsbelasting.

Sinds het stelsel van Gogel zijn nog talloze aanpassingen als uitbreidingen, hervormingen en vereenvoudigingen. De lappendeken van langgeleden maakte zo plaats voor het moderne belastingstelsel zoals we dat nu kennen en gedurende vele jaren is gepromoot onder de alweer afgeschafte slogan: '**Leuker kunnen we het niet maken, wel makkelijker**'.

GESCHIEDENIS VAN BELASTINGEN IN NEDERLAND

-
Van spullen tot geld
 In de oudheid betaalden mensen vaak in natura (vee, graan)
 Romeinse Rijk: grondbelasting belangrijk
 Gouden Eeuw: accijnzen op levensmiddelen
-
Romeinse Rijk
 Zuid-Nederland is onderdeel van het Romeinse Rijk
 Grondbelasting (tributum soli) wordt gebruikt voor de bouw/aanleg van forten en wegen
 Romeinen zelf betaalden geen belasting
-
Middeleeuwen
 Samenleving in standen: koning, geestelijken, adel en boeren
 Rond 800 keizer Karel de Grote
 Lokale belastingen, boeren betalen vaak in natura, vanaf 12e eeuw opkomst steden
-
Spaanse overheersing
 Filips II stuurt Alva naar de Nederland
 Algemene belastingen: 100e penning; invoering 10e penning leidt tot opstand en 80-jarige oorlog als opmaat naar de Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden
-
Gouden Eeuw
 Nederland beheerst wereldwijde handel; landelijke belastingen (convooiën en licenties)
 Lokale heffing van accijnzen op wijn, zout, koffie, thee etc. raken vooral de armen
-
Franse tijd
 Nederland wordt centrale eenheidsstaat wat leidt tot landelijk belastingstelsel
 Draagkracht wordt steeds meer uitgangspunt; accijnzen maken steeds meer plaats voor vormen van inkomens- en vermogensbelasting

Familiefoto Pennings-Janssen (1924)

Anny Pennings-Cornelissen

Op de voorgrond vader Hent en moeder Sientje, op de achtergrond v.l.n.r. de kinderen Nolda, Ties, Anna - zuster Maria Symphorosa, Bert, Tina en Piet

Deze foto gemaakt op 20 augustus 1924, de dag dat Anna Pennings de professie deed in het klooster in Veghel en daar de naam zuster Maria Symphorosa kreeg. Op 23 september 1944 werd ze gedood bij een bombardement op Veghel toen een schuilkelder waarin ze verbleef geraakt werd.

Zij had tegen haar ouders verteld dat ze elke dag bad dat, als er iemand om moest komen, zij het zou zijn in plaats van een vader of moeder van een gezin. Of door haar dood iemand gespaard is gebleven, vertelt de geschiedenis niet maar zij is helaas niet ouder dan 47 jaar geworden.

Het was een hele eer een zoon of dochter te hebben die in het klooster was. In mijn ogen kijkt vader heel trots. Bij de moeder zie ik dat niet, maar een moeder heeft andere gevoelens...

Henricus (Hent) Pennings, gemeenteveldwachter te Velp, geb. Herpen 24.11.1867, overl. Velp 23-2-1941, zoon van Joannes Pennings en Johanna van den Heuvel, tr. (bs) Schaijk 4.1.1896 **Clasina (Sientje) Janssen**, geb. Schaijk 3.5.1873, overl. Oeffelt 15.12.1966, dochter van Martinus Janssen en Johanna Verhagen.

Kinderen:

1. **Johanna (Anna) Pennings**, zuster *Maria Symphorosa van het H. Hart van Jezus*, geb. Schaijk 18.10.1896, kloosterkleed ontvangen 19.9.1920, geprofest 20.8.1924, overl. Veghel 23.9.1944.
2. **Martinus Pennings**, geb. Schaijk 31.12.1897, overl. Schaijk 8.11.1898.
3. **Martinus (Ties) Pennings**, geb. Schaijk 10.5.1899, overl. Nijmegen 28.10.1970, tr. (bs) Wijchen 20.8.1926 **Antonia Johanna van den Hoogen**, geb. Wijchen 16.5.1904, overl. Wijchen 4.2.1964, dochter van Petrus Wilhelmus van den Hoogen en Maria Pijnappels.
4. **Petrus (Piet) Pennings**, geb. Schaijk 30.9.1900, overl. Nijmegen 24.5.1973, tr. (bs) Oeffelt 7.2.1929 **Franziska Katharina Giepmans**, geb. Hassum-Hommersum (D) 15.7.1908, overl. 20.11.1992, dochter van Jakob Giepmans en Petronella Ludolfs.
5. **Albertus (Bert) Pennings**, geb. Schaijk 9.10.1902, overl. Oeffelt 3.4.1983, tr. (bs) Oeffelt 21.11.1935 **Antonia Johanna Maria Verhoeven**, geb. Schaijk 17.1.1903, overl. Boxmeer 10.9.1977, dochter van Wilhelmus Verhoeven en Antonetta van Lent.
6. **Johanna Arnolda (Nolda) Pennings**, geb. Schaijk 1.12.1904, overl. Nijmegen 25.6.1973, tr. (bs) Velp 1.9.1934 **Johannes Hermanus Janssen**, geb. Wijchen 23.11.1904, overl. Nijmegen 2-4-1978, zoon van Hendrikus Janssen en Antonia van den Brant.
7. **Martina (Tina) Pennings**, geb. Schaijk 16.9.1908, overl. Nijmegen 23.7.1997, tr. (bs) Velp 2.7.1929 en gescheiden Mülheim an der Ruhr 25.3.1967 van **Johannes Antonius van den Hoogen**, geb. Nijmegen/Hatert 8.5.1906, overl. Mülheim an der Ruhr (D), zoon van Martinus van den Hoogen en Alberdina Catharina Akkermans.

Het Centraal Archief Bijzondere Rechtspleging (3)

Maurice Roefs

Het Centraal Archief Bijzondere Rechtspleging (CABR), dat ruim 400.000 dossiers bevat van personen die direct na de Tweede Wereldoorlog strafrechtelijk zijn onderzocht, mag waarschijnlijk binnenkort volledig online toegankelijk worden.

Het gaat om dossiers van onder meer NSB-leden, SS'ers, Jodenjagers, maar ook van getuigen die niets verkeerd hebben gedaan. Tot nu toe staan alleen de namen van betrokkenen online; voor inzage in de inhoud van de dossiers moeten mensen fysiek naar het Nationaal Archief in Den Haag.

Een volledig digitale publicatie was oorspronkelijk gepland per 1 januari 2025, maar de Autoriteit Persoonsgegevens hield dit tegen vanwege het ontbreken van een duidelijke wettelijke grondslag.

Publicatie van mogelijk gevoelige en strafrechtelijke persoonsgegevens zou kunnen leiden tot ernstige privacy-inbreuken, vooral voor nog levende betrokkenen.

Dit leidde eerder tot kritiek van onder meer het NIOD, dat het gebrek aan transparantie een zorgwekkende situatie noemde, en het Centraal Joods Overleg, dat sprak van een klap voor slachtoffers en nabestaanden.

Het kabinet heeft daarom een wijziging van de Archiefwet voorgesteld.

Deze moet het mogelijk maken dat bepaalde soorten archieven, zoals oorlogsarchieven, onder strikte voorwaarden

online beschikbaar worden gesteld.

De minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap kan vervolgens specifieke archieven aanwijzen die digitaal gepubliceerd mogen worden, zoals het CABR.

Het Nationaal Archief krijgt daarbij de opdracht passende maatregelen te nemen om de privacy van nog levende personen te beschermen.

De Raad van State beoordeelt het wetsvoorstel overwegend positief.

Volgens de Raad is er sprake van een zorgvuldige afweging tussen openbaarheid, historisch onderzoek en privacyrechten. De beperking van de persoonlijke levenssfeer wordt proportioneel geacht, al adviseert de Raad nog wel enkele aanscherpingen.

De regering verwacht het aangepaste voorstel begin volgend jaar (2026) aan de Tweede Kamer aan te kunnen bieden.

Eerdere berichtgeving over het Centraal Archief Bijzondere Rechtspleging is terug te lezen in de afdelingsbladen van [april 2024](#) (pagina 26) en [december 2024](#) (pagina 19).

Stel je vraag via Whatsapp

Heb je een vraag over stamboomonderzoek? Misschien kunnen we je het directe antwoord geven of hebben we wellicht tips voor je om je verder te helpen. Stuur je vraag in de vorm van een Whatsapp bericht naar NGV-afdeling Land van Cuijk. Het nummer dat je daarvoor kunt gebruiken staat opgenomen in de onderstaande afbeelding.

NGV Land van Cuijk en Ravenstein; tot uw dienst!

Geef een jaarlidmaatschap als cadeau

NGV Cadeaubon

Hoe krijgen we meer jongeren bij onze vereniging? Een van onze leden kwam met de wens om haar kleinzoon deze zomer een lidmaatschap voor een jaar cadeau te doen voor zijn 18e verjaardag.

In overleg met het Hoofdbestuur is hiervoor een **speciale NGV Cadeaubon** gemaakt met daarnaast interessante informatie over de NGV.

Wellicht iets om zelf ook aan een (klein)kind, familielid of vriend (in) te geven? Laat het weten. Neem daarvoor via [e-mail](#) contact op met secretaris Willy Lourenssen.

Bron: NGV Nieuwsbrief nr. 195 (augustus 2025)

ontdek
jouw
verhaal

Het portret van ...

In het afdelingsblad wordt de mogelijkheid gegeven om oude portretfoto's te plaatsen in het onderdeel 'Het portret van ...'.

De publicatieruimte voor foto en tekst samen is maximaal één pagina.

Voorwaarden voor opname zijn: de foto is tenminste 100 jaar oud de geportretteerde(n) is/zijn vóór 1875 geboren en de genealogische gegevens zijn compleet en bevatten de volledige naam van de geportretteerde(n), eventueel beroep, namen van de ouders, plaats en datum van geboorte, eventueel huwelijk(en) en overlijden en verdere gegevens van de partner(s) en eventueel de kinderen.

Kwartierstaat

Indien u een kwartierstaat wilt laten plaatsen, kunt u daarvoor contact opnemen met de redactie.

De kwartierstaat dient aan een aantal voorwaarden te voldoen: de kwartieren dienen grotendeels personen te bevatten uit het gebied van de afdeling.

In het geval de kwartieren informatie over levende personen bevatten, dient - in verband met de bescherming van de privacy - toestemming van betrokken personen voor publicatie aangetoond te kunnen worden.

De redactie neemt daarvoor geen verantwoordelijkheid.

NGV-lidmaatschap

Informatie over het NGV-lidmaatschap (zoals de actuele tarieven en bijzondere acties) is te vinden op de website <https://www.ngv.nl/hoofd/lid-woorden/>

Het doorgeven van wijzigingen (NAW-gegevens, e-mailadres etc.) vindt plaats door contact op te nemen met de landelijke ledenadministratie ledenadministratie@ngv.nl

Het volgende afdelingsblad verschijnt april 2026.

Kopij is van harte welkom via redactie-lvc@ngv.nl

Inzenden vóór 15 maart 2026.

ISSN 2950-2209

Verschijnt drie maal per jaar:
april, augustus en december

